

رنج های کار: تولد یک جنبش

گروه های تجاری و حقوقی اینترنتی در حال مبارزه با یک معاهده ی پیشنهادی در مورد خلاف های اینترنتی هستند. گرچه این گروه ها از لحاظ کمی نیرومند هستند اما تنوع آنها چنان زیاد است که شاید نتوانند به یک ائتلاف دست یابند.

دیوید بنیوسر

وکیل آمریکایی و مدیر یک گروه طرفدار حقوق بشر به نام «حریم شخصی بین المللی» مستقر در بریتانیا

شاید بتوان گفت که چشمگیرترین ویژگی مبارزاتی که برای حفظ حریم شخصی صورت گرفته، تنوع گروه های درگیر در این مبارزات بوده است. در سال ۱۹۹۶ شاهد بودیم که مجموعه ی درهم جوشی از گروه های مهاجر، دارندگان اسلحه، لیبرال ها و محافظه کاران، دست در دست یکدیگر به مخالفت با قانونی برخاستند که به دولت اجازه می داد به طور گسترده تر شنودگذاری کند و احزاب سیاسی را بیشتر مورد بازرسی و تحقیق قرار دهد. انجمن ها و اتحادیه های ایرلندی آمریکایی و عرب آمریکایی نیز با این نگرانی که احتمالاً در «جنگ علیه تروریسم» بیش از دیگران مورد تعرض خواهند گرفت، به این مخالفت ها پیوستند. در همین زمان، ترس از این که به این ترتیب دولتی بیش از پیش مهاجم و متعرض پدید خواهد آمد باعث شد تا دارندگان اسلحه نیز در کنار سایر گروه هایی که طیف عقیدتی وسیعی را تشکیل می دادند به صفوف مخالفان با قانون پیشنهادی پیوستند. بار دیگر، با تکیه به توان اینترنت در سازماندهی و انتشار اطلاعات، آنها توانستند پیشنهاد مزبور را نیز راهی پایگانی کنند. اما این نوع همکاری های خاص، بر بنیادی سست استوار است. مثلاً در مخالفت با قانون «همیاری های مخابراتی با نیروهای انتظامی» باید هماهنگی های چشمگیری میان گروه های طرفدار آزادی های مدنی و صاحبان صنایع صورت می گرفت. براساس این قانون شرکت های مخابراتی ملزم بودند تجهیزات و دستگاه ها و خدمات خود را به گونه ای تغییر دهند که مقامات بتوانند بر آن نظارت الکترونیکی داشته باشند. با وجود همه ی هماهنگی ها، به محض آن که صاحبان صنایع قول تامین بودجه ی

در حالی که این نوشته را می خوانید، اعضای شورای اروپا مشغول مطالعه ی دقیق طرح اولیه ی معاهده ای هستند تا به کمک آن کشورهای عضو شورا و دیگر کشورهای جهان را وادار سازند به نام جلوگیری از خلاف های اینترنتی، نظارت بر حریم شخصی شما و تعرض به آن را به طرز چشمگیری افزایش دهند (به مطلب حاشیه نگاه کنید). اما ائتلافی از گروه های زبده ی طرفدار حقوق مدنی و گروهی از شرکت های بزرگ، حمله ای را برضد این معاهده پیشنهادی و همچنین نبردی را بر ضد قوانین مناقشه انگیز ملی و استانداردهای بین المللی آغاز کرده اند. تعجبی ندارد که نخستین مبارزات برای مصونیت حریم شخصی در ایالات متحده (یکی از سنگرهای مهم اینترنت) و بر ضد طرح بدنام «کلیدر چیپ» پدیدار شد. به گفته ی مقامات دولتی، «کلیدر چیپ» یک برنامه رمزگذاری استاندارد برای حفظ امنیت ارتباطات صوتی - شخصی است. دو مؤسسه ی دولتی، «کلیدهای رمزگشای» این برنامه ی رمزگذار را در اختیار دارند که آن را تنها با «مجوز قانونی» در اختیار دیگران می گذارند. شهروندان طرفدار مصونیت حریم شخصی، بلافاصله تاریخچه ی نظارت ها و مراقبت های غیرقانونی دولت فدرال را به خاطر آوردند و خطر را احساس کردند. در سال ۱۹۹۴، ۵۰ هزار نفر (که شمار عظیمی از کاربران شبکه های الکترونیکی را تشکیل می دادند) یک تومار دادخواهی اینترنتی را که در زمان خود بزرگترین تومار بود بر ضد این پیشنهاد امضاء کردند. در پی این اعتراض، پیشنهاد مزبور خیلی زود به بوته فراموشی سپرده شد.

حریم شخصی، نوعی «ردگم کردن سیاسی» است. یعنی دولت ایالات متحده می‌کوشد به سایر دولت‌ها فشار آورد تا طرح پرمناقشه‌ای همچون طرح «کلیپر چیپ» را به عنوان مبنای یک استاندارد بین‌المللی بپذیرند و سپس به کنگره فشار بیاورد که این استاندارد بین‌المللی را که بیشتر در قالب طرح پیشنهادی رد کرده بود، بپذیرد.

یک جبهه مخالف جدید، در واکنشی قدرتمندانه‌تر به این روندها، در سال ۱۹۹۶ شکل گرفت: جبهه‌ی «مبارزات آزادیخواهانه‌ی اینترنت جهانی» (GILC)، که راه‌اندازی آن به دست گروه‌هایی همچون «مرکز اطلاعات الکترونیکی خصوصی»، «سازمان دیده‌بان حقوق بشر» و «اتحادیه آزادی‌های مدنی آمریکا» بوده است. این جبهه اکنون بیش از ۵۰ سازمان غیردولتی از ۳۰ کشور جهان را دربرمی‌گیرد. جبهه‌ی «مبارزات آزادیخواهانه‌ی اینترنت جهانی» براساس وفاق جمعی اداره می‌شود. سازمان‌های عضو این جبهه، اقدامات خاصی همچون ارسال نامه به رهبران جهان، انتشار گزارش، و برگزاری سمینارهای مختلف را به جبهه پیشنهاد می‌کنند. سپس گروه‌های عضو جبهه با پیوستن به این اقدام‌ها، موافقت خود را با آن اعلام می‌کنند.

جبهه‌ی «مبارزات آزادیخواهانه‌ی اینترنت جهانی» و گروه‌هایی همچون «گفت‌وگوی بین‌قاره‌ای مصرف‌کنندگان اروپایی و آمریکایی» (TACD) «عرصه‌ی سیاست‌گذاری‌های دولتی را نیز مورد تاخت و تاز قرار داده‌اند. شاید محسوس‌ترین نشانه‌ی موفقیت آنها، دعوت‌های پیاپی از آنها برای شرکت در اجلاس‌های «سازمان همپاری‌های اقتصادی و توسعه» باشد. اما این نهضت تنها گامی در آستانه‌ی در گذاشته است: گام دیگر آن تقویت نقش سازمان‌های غیردولتی در خارج از ایالات متحده است. مشکل این نهضت همان پاشنه‌ی آشیل نهضت‌های مستقل بین‌المللی است: کمبود بودجه.

اجرای قانون را از دولت گرفتند، به سرعت از ائتلاف خارج شدند. پس از آن، نمایندگان این شرکت‌ها باز جبهه عوض کردند و از دولت به خاطر نحوه‌ی اجرای قوانین شکایت کردند و بحث‌و جدلی به‌راه انداختند که هنوز هم ادامه دارد.

دشمنان قدیمی، متحدان جدید

با رشد اینترنت، مبارزه بر سر حفظ حریم شخصی روز به روز بین‌المللی‌تر می‌شود. در اکثر کشورهای اروپایی دست‌کم یک گروه طرفدار حقوق اینترنتی وجود دارد. این روند در سراسر قاره‌ی اروپا و آسیا و بخصوص ژاپن رو به گسترش است. در عین حال، توجه گروه‌های فعلی طرفدار حقوق بشر نیز به اینترنت معطوف شده است. کافی است از سوی یک دولت برای ممنوعیت آزادی بیان بر روی اینترنت قانونی وضع گردد تا یکباره این مسأله به موضوعی جهانی تبدیل شود. دهها سال است که نهادهای بین‌المللی نظیر «سازمان همپاری‌های اقتصادی و توسعه»، «شورای اروپا» و «اتحادیه اروپا» کوشیده‌اند استانداردهایی بین‌المللی در خصوص حفظ حریم شخصی، آزادی بیان و دیگر آزادی‌های مدنی تدوین کنند. از جمله این تلاش‌ها، یکی هم تلاش برای تدوین قوانین عام در مورد حفاظت از اطلاعات و سیاست‌های رمزنگاری جهت ترویج تجارت الکترونیکی است. با آن که برخی نمایندگان دولت بیشتر روی تضمین حقوق بشر تأکید دارند، اما به روشنی پیداست که محور اصلی بحث، مسایل اقتصادی است که به شدت تحت تأثیر «اتاق بازرگانی بین‌المللی» (یک گروه ذی نفوذ صنعتی بسیار قدرتمند) قرار دارد. امروز ایالات متحده با فشارهای دوجانبه و چندجانبه که به دولت‌ها وارد می‌آورد، سردمدار تلاش برای گسترش نظارت و مراقبت در سراسر جهان است. این فشارها به قول طرفداران حفظ

معاهده‌ی مربوط به خلاف‌های اینترنتی:

یک حرکت اشتباه کافی است تا سارق اینترنتی (هکر) شمرده

معمولی هم که برای حفظ حریم شخصی خود گاهی فرم‌هایی را که روی پایگاه‌های اینترنتی است با اطلاعات شخصی نادرست پر می‌کنند، ممکن است مجرم شمرده شوند. دولت‌ها نیز وظیفه خواهند داشت که قوانینی برای کسب توانایی‌هایی جدید جهت شنودگذاری، گردآوری آبی و بلادرنگ داده‌های تبادل شده و همچنین جستجو و کسب اطلاعات تصویب کنند. تکان‌دهنده‌تر از همه این که، در این پیش‌نویس هیچ اشاره‌ای به تضمین‌های حقوق بشر که قدیمی‌ترین دیرینه در شورای اروپا دارد نشده است. هنگامی که به‌طور علنی پرسیده شد چرا در این پیشنهاد هیچ چیز راجع به ضمانت‌های اجرایی آزادی‌های مدنی وجود ندارد، رئیس تدوین‌کنندگان پیش‌نویس گفت این مسائل دشوارتر از آن بود که با استانداردهای تضمین حریم شخصی یک‌کاسه شود؛ در واقع وی ناخودآگاه اذعان کرد که اعضای گروه تدوین‌کننده پیش‌نویس اطلاع چندانی از موضوع نداشته‌اند. جبهه‌ی مبارزات آزادیخواهانه‌ی اینترنت جهانی و اتحادیه‌های صاحبان صنایع تحت رهبری شرکت‌ای تی اند تی و اتاق بازرگانی بین‌المللی، چندی پیش در مخالفت با این معاهده شروع به همکاری کردند. نگرانی اصلی شرکت‌ها بیشتر از بابت هزینه‌ی طراحی مجدد سیستم‌ها و انجام فعالیت‌های نظارتی به جای دولت است. آنها همچنین می‌ترسند که مبدا مسئول اقدامات (خلاف) کاربران خود و یا اشخاص ثالث شمرده شوند. این که ائتلاف شرکت‌ها و این سازمان غیردولتی می‌تواند باعث تجدیدنظر یا کنار گذاشته شدن این معاهده شود، چیزی است که باید منتظر ماند و دید. نه تنها این شرکت‌ها باید سال‌ها مذاکرات پنهانی خود را به فراموشی بسپارند بلکه وحدت میان آنها نیز هنوز قابل اعتماد نیست. افزون بر این، در مورد مصونیت اطلاعات شخصی مصرف‌کنندگان، بسیاری از این شرکت‌ها در جبهه‌ی مقابل سازمان‌های غیردولتی قرار دارند.

در سال ۱۹۹۷، در شورای اروپا یک گروه کاری متشکل از وزرای کشور و مقامات انتظامی کشورهای عضو شورای اروپا، آمریکا، کانادا و ژاپن، تدوین پیش‌نویس یک معاهده‌ی بین‌المللی در خصوص خلاف‌های اینترنتی را شروع کردند. از آن زمان به بعد ۲۵ پیش‌نویس برای این معاهده تهیه شده است. برخلاف نشست‌های مشابه سازمان همپاری‌های اقتصادی و توسعه، هیچ‌کدام از اتحادیه‌های صاحبان صنایع و انجمن‌های مدافع آزادی‌های مدنی به این نشست‌ها، دعوت نشدند. سال‌هاست که جلسه‌ها پشت درهای بسته صورت می‌گیرد و تا آوریل سال ۲۰۰۰ هیچ پیش‌نویسی انتشار نیافت. شورای اروپا به جای بحث آشکار و علنی در خصوص این پیشنهاد، از مردم خواست تا نظرات خود را از طریق اینترنت ارسال دارند. علیرغم صدها نامه‌الکترونیکی که ارسال شد، تنها تغییرات اندکی در پیش‌نویس اولیه صورت گرفت.

این معاهده رویکردی به شدت پلیسی دارد و در آن چندان توجهی به آزادی‌های مدنی، حقوق بشر یا منافع شرکت‌ها نشده است. پیش‌فرض اصلی این معاهده آن است که هر رفتاری ممنوع است مگر این که مجاز بودن آن اعلام شده باشد. در نخستین بخش این معاهده، دسته‌بندی‌های جدید و وسیعی از خلاف‌های رایانه‌ای مطرح شده که براساس آن می‌توان مثلاً ساخت برنامه‌ای ساده برای آزمودن میزان امنیت یک سیستم رایانه‌ای را جرم محسوب کرد.

در این معاهده همچنین سرقت اینترنتی چنان گسترده تعریف شده که شامل تخلف از شرایط استفاده از سیستم پستی یک پایگاه اینترنتی را نیز شامل می‌شود. یک مثال: دور زدن صفحه اصلی یک پایگاه اینترنتی تجاری (و تبلیغات روی آن) و یک‌راست رفتن به صفحات داخلی آن پایگاه اینترنتی، می‌تواند تخلف از قانون و جرم محسوب شود. همچنین، اگر کسی از طریق یک ارائه‌دهنده‌ی سرویس اینترنتی به اینترنت وصل شود و به سراغ یک پایگاه دارای عکس‌ها و تصاویر وقیح از کودکان برود، آن ارائه‌دهنده‌ی سرویس اینترنتی حتی در صورت بی‌اطلاعی از این موضوع، باید جوابگوی این خلافتکاری باشد. شهروندان